

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXIV (28)

No. (Štev.) 33

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. avgusta 1975

Po podpisu v Helsinkih

Tk. Evropska varnostna konferenca, ki se je konec julija t. l. zaključila v Helsinkih na sestanku državnih poglavarjev 33 evropskih držav ter ZDA in Kanade, bo šla v zgodovino, če zavoljo drugega ne, vsaj kot primer potrpežljive, vztrajne in premočrtne sovjetske zunanje politike. Ta je 21 let stremela za podpisom pogodbe med Vzhodom in Zahodom, ki naj bi formalno priznala de facto meje v Vzhodni Evropi.

Konferenca pomeni tudi osebno zmago sovjetskega diktatorja Brežnjeva. Nadaljeval je zunanjo politiko, ki so jo začrtali Stalinovi nasledniki v Kremlju. S spretno diplomacijo je sedaj pripeljal do zakonitega konca proces, s katerim so svobodna Evropa ter ZDA in Kanada priznale Moskvi vse njene teritorialne osvojitve med 2. svetovno vojno, poleg teh pa še moskovsko ideološko nadvlado nad Evropo do črte Szeczin-Trst.

Brežnjevu se je tudi posrečilo, zaključiti konferenco v Helsinkih izpeljati prav v trenutku, ko so se sovjetski kozmonavti v vesolju srečali z ameriški astronomi in tako poudariti, da dejansko le dve velesili odločata o usodi narodov in držav na Zemlji in v vesolju.

Kremlju je ta uspeh v Helsinkih in v vesolju prišel kot nalašč, da je z njim povzročil čim večjo negotovost in sumničenje v obe velesili po vsej Zahodni Evropi, da bi tako še bolj zrahlijal že itak rahle vezi, s katerimi je svobodni svet povezan med seboj. Ta namreč v glavnem sloni na prostovoljnem medsebojnem sodelovanju, moskovske satelite pa veže brutalno nasilje komunističnih partij in tajnih policij v gmoto sovjetskega imperija.

Sovjetom se je tudi posrečilo sklicati zaključno konferenco prav v Helsinkih na Finskem, v državi, ki je v mednarodni politiki povezana s pojmom „findlandizacije“, to je brezupne strateške odvisnosti od Moskve. Zahodna Evropa se finlandizacije upravičeno silovito boji. Dasi je Finska v ideološkem oziru od Moskve skoro povsem neodvisna ter se tudi lahko ponaša z neke vrste pluralistično družbo, se vendar neprestano zaveda, da ji vse to Moskva lahko vsak trenutek vzame. Neodvisnost Zahodne Evrope v vseh ozirih, zadnja leta tudi v gospodarskem pogledu, od ZDA in od Moskve, za svobodne Evropejce neprecenljiva dobrina.

Nasprotno pa bi narodi v Vzhodni Evropi, se pravi v sovjetskih satelitskih državah, finlandizacijo zase z veseljem pozdravili. Sanjajo o dnevu, ko jim bo dovoljeno uživati toliko svobode, kolikor je je dovoljeno hladnim Fincem v zameno za njihovo lojalnost Moskvi. Sovjetski sateliti si namreč tudi z vso lojalnostjo Kremlju svobode ne zaslužijo. Moskovski komunistični imperializem ne pozna te človečanske pravice.

Tudi po Helsinkih Vzhodna Evropa ne bo dosegla svobode. Nikjer se namreč Sovjeti niso obvezali, da bi npr. leta 1984 postali manj kruti s svojo lastnino, za kar smatrajo evropske satelite, kakor so bili leta 1956 z Madžarsko ali leta 1956 s Češkoslovaško.

Bivši severnoameriški veleposlanik v Moskvi Charles Bohlen je po temeljitem študiju sovjetskega partijskega in državnega sistema pravilno označil geslo sovjetske zunanje politike: „Kar je naše, je naše; za vaše pa se lahko pogajamo.“ Tako se dogaja, da medtem ko Zahod tiho priznava, da je vse, kar se nahaja vzhodno od črte Szeczin-Trst, za vedno sovjetsko, pa isti Zahod kakor začaran mirno gleda, kako npr. sovjetska manjšina poskuša v Portugali, članici NATO, vzpostaviti marksistično diktaturo.

Washington in večina zahodnih prestolnic trpi danes na občutku manjvrednosti in se boji napraviti kar koli, kar bi moglo izgledati kot sovražno Sovjetom ali njihovim zaveznikom. Solženicin ni smel prestopiti praga Bele hiše, medtem ko je Ford odpotoval v Helsinkih, sovjetski agenti pa so se vrnili v portugalsko vlado, se infiltrirajo

MRTVI SO ŠE SILNEJŠI KOT SO BILI ŽIVI

PREGANJANJE IN MORA ODKRIVATA RESNICO

Dvanajst tisoč oboroženih slovenskih mož in fantov, pripravljenih žrtvovati svoje življenje za svobodo slovenskega naroda v boju proti komunizmu, je bila velika sila. Komunisti so se bali teh neustrašenih borcev in živih v borbi niso mogli premagati. Nekaj silnega je človek, ko brani svoj dom, svojo družino in svobodo naroda. To so dobri spoznalni komunisti v času revolucije. Ko pa so te borbe na zvijačen način dobili v roke, so jih iz maščevanja in strahu neoborožene z žico povezane morili in pomorili kot klavno živino. Toda niso dosegli česar so želeli. Telesa teh junakov so bila mrtva. Njihov silni borbeni duh in moč ideje, za katero so se žrtvovali, sta se dvignila nad Slovenijo na katero je legla „preganjavica in mora“.

Krivi in odgovorni so pokol dolgo enostavno tajili. Nekateri pa so se delali nevedne in v zadregi odgovarjali v vprašanji kakor Kajž: Ali sem jaz varuh svojega brata? Toda resnica ni mogla ostati prikrita. Preganjavica in mora sta storili svoje.

Od vseh odgovornih za pokol se je prvi ob 30. letnici oglašil Kocbek, katerega je Taras Kermauner letos junija v predavanju v Trstu označil, da je „stalen izdajavec“, obenem pa ga je povzdigoval kot revolucionarja, in vzporejal z Borisom Kidričem. Ta naj bi bil v času revolucije „obrujen navzen v akcijo“, Kocbek pa je „oznanjal in učil svetost in se obračal k metafizičnim vprašanjem“. Kermauner je imel prav, ko je omenjal skupaj Kidriča (Petra) in Kocbeka (Pavla). Bila sta v resnici zelo povezana. Prvi je odredil umore v imenu srpa in kladiva, drugi jih je odobral v imenu rožnega venca.

Ko bi Kocbek v razgovoru s Pahorjem priznal svojo odgovornost ali vsaj soodgovornost za zločin, bi storil veliko dejanje in bi veljal za spreobrnjenca. Pa tega ni storil. Sebe je izvzel in obtožil druge. Dodal pa je še zavestno neresnico, da je za pokol iz leta 1945 zvedel šele po 30tih letih. Ali morda zato, ker je zopet nekaj ali nekoga izdal?

Bolj odkrit je bil Fajfar, nekdanji krščanski socialist, sedaj partijec, ko je 10. maja v „Delu“ ugotovil, da domobranstvo „ni bila vojska prisilnih mobilizirancev, kot je bilo hrvaško domobranstvo, temveč vojska zagrizenih kontrarevolucionarjev“. Priznal je: „To kontrarevolucijo smo tudi vojaško uničili, kajti morali smo jo, če nismo hoteli

v angleške sindikate, v francoska obveščevalna sredstva, v grško politiko, v italijansko pokrajinsko upravo in v irski revizionizem.

Nekateri komunistični aktivisti proglašajo, da nasprotujejo moskovskim metodam in govorijo o demokratičnih svoboščinah in partijskem pluralizmu. Zadevne citate pobirajo iz Leninovih del, kjer jih je nakazal kot taktiko za doseg oblasti. Lenin sam je v švici drugače govoril in pisal, kakor pa je potem postopal v Rusiji.

Vse to sicer ne pomeni, da Helsinkij pomenijo ideološki konec demokracije in pluralizma na Zahodu. Toda dejstvo je, da imajo trenutno mnoge svobodne države slabotne vlade, ki jim pomeni več rezultat jutrišnjih volitev kakor pa reševanje resničnih problemov moderne družbe.

Dasi sovjetska diktatura postaja sklerozna in tkim brezrazredni družbi vlada novi razred zagrizenih partijskih birokratov, pa ta diktatura še vedno ve, kaj hoče in kam gre. Medtem, ko se enotnost NATO krha, Moskva širi svoj širokotirni železniški sistem globoko v Vzhodno Evropo, kar je vsekakor znak kremeljskega prepričanja v trajnost njihove politike in njihove posesti.

„Zaključni dokument“ iz Helsinkij vsckakor ne bo spremenil sovjetskega sistema. Zahod pa bo moral resno poskrbeti, da ne bo finlandiziran.

po vojni doživeti še mnogo hujših stvarí. S tem je Fajfar priznal, da se je partija bala tudi že neoboroženih domobrancev. Njihov pokol pa Fajfar prizna zelo previdno v obširnem polemičnem članku s Kocbekom v „Naših razgledih“ z dne 25. junija, ko med drugim očita Kocbeku, da je „porabil domobranksko usodo za to, da bi moralno deskvalificiral osvobodilno gibanje, s seboj pa zbrisal odgovornost za tiste čase, ko je bil še na visokih političnih funkcijah“.

Dr. Šnuderl, pravnik, zgodovinar in funkcionar OF se je v dolgem naravnost žolčnem članku v ljubljanskih „Razgledih“ tudi spoprijel s Kocbekom (glej Svobodna Slovenija številka 28-29.). Kocbeku očita med drugim: „Pozneje, menda leta 1948 si se zgrozil zaradi zatrevanja pokola domobrancev. To zdaj spet prelevaš. Trditve o pokolu se opira na neka pisma domobrancev, ki so se baje rešili pokola. To je sam na sebi šibek dokaz glede na izvor teh pisem in se tudi ne pove ne kje, ne kdaj, ne kako se je vršilo tako dejanje in tudi števila poklanih ne pove. Če pa je kaj bilo in kar koli takega bi že bilo, je to obsojanja vredno“. In Šnuderl je še dodal: „Ne odobravam tega, a razumem, čeprav nisem prepričan, da bi se tak eventualni dogodek mogel imenovati pokol“. Šnuderl se je s temi besedami žalostno predstavil, ko se dela nevednega in govori o „eventuelnem dogodku“. Zakaj se ta zgodovinar ne potruji, da bi le preveril, če je bil in kakšen je bil ta „eventuelni dogodek“. Možnosti je imel in jih ima tudi danes več kot dovolj. Zakaj ne gre n. pr. v ljubljansko umobolnico in ne vpraša, zakaj so tam nekateri, ki sta jim „preganjavica in mora“ vzela pamet, da večkrat besnijo, ker so bili neposredni izvrševalci pri tistem „eventuelnem dogodku“.

Ponovno smo že pisali, da je v „afero Kocbek“ posegel tudi nemški pisatelj Nobelov nagrajenec Boell. Njegov poseg je sprožil burno debato, predvsem med komunističnimi sopotniki. Te debate se je v obširnih člankih udeležil sam Josip Vidmar. Toda vsi so se spretno izogibali vprašanja, to je pokola domobrancev. Vsa polemika se je vrтела okrog Kocbeka, njegove knjige „Tovarišija“, nevarnosti, ki naj bi mu grozile od režima, itd. Bralec se ni mogel otresti vtisa, da je vsa ta polemika podobna umetno ustvarjeni megli, s katero naj se zakrije pokol domobrancev. Toda ni uspelo. Mimo tega pokola ni mogel niti Vidmar, ki ga je, četudi kratko, pa vendarle priznal v svojem obširnem polemičnem članku pod naslovom „Neljubni račun“ v Delu z dne 26. julija. V tem članku očita Heinrichu Boellu da je „veliki zaščitnik številnih literarnih zmedencev in reakcionarjev“. Ni dvoma, da med literarne zmedence šteje Kocbeka in v uvodu članka pravi tako: „Povod za tole različevanje je spet Kocbekov tržaški intervju in to in ono, kar mu je sledilo doma in na tujem. In doma in na tujem se je ob tej priložnosti vztrajno ponavljalo moje ime, kot ime človeka, ki je kriv Kocbekove drame, njegovega težkega razpoloženja, zakaj to je zdaj, po tolikšnem času, navzelo maske globoke moralne vznemirjenosti nad smrtjo številnih belogardistov, uničenih neposredno po koncu minule vojne (podčrtalo ur.). Obljubil sem nedavno, da bom s tem moralnim bolnikom obračunal, in to predvsem zaradi tega, ker mi je ponovno jasno obtožil spletkarjenja in dvoličnosti, in to tudi v inozemstvu, ki ga stvar res ne more zanimati in kjer je o njegovi pravljici začel trobiti Heinrich Boell.“

Tako sta „preganjavica in mora“ tudi Vidmarja, predsednika „Osvobodilne fronte“ ki je odgovorna za veliki zločin po končani vojni, prignala do tega, da si ne upa tajiti pokola domobrancev niti se delati nevednega. Mrtvi domobranci so še silnejši in močnejši, kot so bili živi.

— š — e

El problema es moral

Recientemente el arzobispo de Parana, mons. Adolfo S. Tortolo, en su calidad de presidente de la Conferencia Episcopal Argentina, emitió un documento, en el cual analiza la situación del país y de la sociedad argentina. Allí, en los párrafos más destacados, expresa:

“Este Documento Pastoral no quiere ser pesimista. El pesimismo no es cristiano. En nuestra peregrinación hacia el cielo se nos dan la Fe, la Esperanza y la Caridad; virtudes cuyas fuerzas superan todo y hacen hasta fácil lo imposible.

Pero este documento quiere ser realista. Está escrito para la grey que el Señor me encomendara, y que tranquila hasta ahora, comienza a padecer en propia carne las angustias que padece la Nación.

La realidad nacional es grave. Al menos es mucho más que difícil. La Nación está como sumergida en una atmosfera de drama. No podemos cerrar los ojos, ni eludir la gravedad de la hora; tampoco podemos resignarnos a un estado de postración y desaliento.

El mal no es de hoy —viene de lejos— y cada día que pasa, el mal se vuelve más profundo, penetra más hondo, y se torna más difícil superarlo.

Las causas de este estado de cosas son múltiples, y diversas en sus efectos. En su raíz, es una sola: la quiebra y la marginación de la Ley moral, a la que deben estar sometidas las acciones todas de los hombres.

Cada persona singular, como cada grupo humano, están sujetos a la Ley moral. El código perfecto es el Decálogo. Cumplirlo en conciencia basta y sobra para hacer revivir el espíritu de un pueblo, para recobrarlo y restaurarlo a pesar de las peores crisis...

Ante las realidades, ¿qué podemos hacer? Antes que nada debemos aprender las lecciones que nos da el pasado y nos está dando el presente. Principio sagrado en la Historia de los Pueblos es la unidad en los valores esenciales y la disposición generosa para jugarlo todo en bien de la Patria. Por ésta y por aquel principio, en frase de los romanos, es “dulce morir”.

Peró luego es imperioso y urgente quitar todo rastro de escándalo y todo signo de corrupción. La Nación más que águilas necesita hombres incorruptos; y hombres incorruptos aún se dan entre nosotros.

Si quienes tenemos alguna autoridad fuésemos en verdad incorruptibles y lo proyectáramos como ejemplo y como forma permanente de vida, se podría pedir a la comunidad entera una cuota de sacrificios y renunciaciones; cuota que sería dada con límpida generosidad...”

Tujega nočemo... ali res ne?

(Od našega dopisnika iz Gorice)

V tem kratkem razmišljanju bi rad podal samo nekaj ugotovitev, ki niso od danes, pač pa so plod dolgoletnega opazovanja in vsakodnevnega obnavljanja. Ne gre pri tem za kakršno koli obsojanje naših rojakov onstran meje, pač pa le za grenko resnico.

Ko hodi človek po goriških ulicah ali trgih (tu mislim posebej na goriško mesto, čeprav bi podobne ugotovitve veljale tudi za Trst), srečuje stalno veliko število slovenskih rojakov iz matične domovine, ki jih bom iz praktičnosti imenoval kar „Jugoslovane“ (da jih lahko razlikujem od naših zamejskih Slovencev), kot je tudi navada v našem goriškem „žargonu.“ Marsikdaj srečamo lahko znanca, še večkrat pa nepoznane obraze. Prihajajo pa ne le iz primorskega, nekdanjega goriškega dela Slovenije, pač pa v enaki meri in včasih še bolj iz notranjosti Slovenije, zlasti iz Ljubljane in Kranjske nasploh. Manj je tudi Hrvatov ali drugih Jugoslovanov, ki romajo raje v Trst.

Če samo bežno slediš pogovoru med temi „Jugoslovani“, lahko takoj razumeš, da se pogovarjajo približno v takem tonu: „Koliko si porabil v X trgovini za te ali drugačne nove čevlje?“ — „Pa ne vidiš, da je v Raštelu ta bunda dvakrat bolj poceni kot na Travniku!“ — „Kako si menjala? Imam še dvajset dolarjev, 20.000 Lir in 5.000 ND. Kje je menjava ugodna?“ — „Ja, pa smo le prišparali, saj je zlato še najbolj stabilna valuta...“

Lani me ustavi na Korzu Hrvat in me povprašuje, kje tu nekje v bližini prodajajo pištole!!!

Ne bom se spuščal v nadaljnje morde že nepotrebne citate. Iz že pravkar omenjenih je jasno razvidno, kaj žuli vsakodnevnega jugoslovanskega obiskovalca v Italiji (ki na svoje državne in brezštevne republiške, občinske in druge praznike kar oblega goriške trgovine!) in kam je usmerjena njegova pozornost. Zaman boš čakal, da boš kje slišal v teh pogovorih zanimanje za slovensko manjšino in njene probleme, za slovensko kulturo in šolstvo, sploh za vprašanje Slovencev v Italiji.

Večkrat sem z radovednostjo zadržal korak, ko sem videl kake Jugoslovane, ki so hodili npr. mimo slovenskih lepakov v mestu, slovenskih vabil na

koncerte, volilnih lepakov Slovenske skupnosti itd., a še nikoli nisem pri tem zabeležil kakega znamenja zanimanja oz. vsaj bežnega pogleda nanje. To seveda morda ni še nič posebnega, vendar pa je vseeno le vse skupaj znamenje neke miselnosti.

Tu imam v mislih predvsem zgrešeno miselnost, ki jo je komunistični režim vcepil svojim podanikom v teku tridesetih let in ki ne pozna nobene posebne duhovne vrednote. Med te spada tudi narodnost. Slovenski človek v domovini je pač tako vzgojen, da mu gre najprej za materialne dobrine, šele potem za vse drugo. Seveda ne morem tega posplošiti v absolutnem merilu, vendar je že velik del slovenskega prebivalstva v domovini zajel ta sicer za vedno povkvarjeni komunistični duh! Zlasti je to opaziti v pojmovanju narodnosti in obrambi slovenstva, kar je žal — z izjemo manjše peščice še odločnih in slovensko mislečih ljudi, zlasti intelektualcev — prešlo med manj važne probleme.

V tem smislu je tudi našim ljudem onstran meje marsikdaj bolj ljubo to, kar je tuje, kar prihaja iz inozemstva: italijanski pralni stroj je boljši in elegantnejši, nemški „Mercedes“ je znamenje določene socialne stopnje (brezrazredna družba, kje si!) beneška ali florentinska zlatarna je imenitnejša od domače...

To je samo nekaj podob, ki si jih lahko vsak dan ustvari zamejski Slovenec. Zlasti boleče je, ko se recimo potnik s Kranjske marsikdaj čudi, da imamo sploh v Gorici slovenske šole, kot da bi šlo za kako slovensko kolonijo v Ugandi! Še bolj žalostno je, če podobna vprašanja prihajajo iz ust izobraženca!

Kako naj se potem čudimo, če je tudi uradna matična domovina tako malo občutljiva za zamejski problem? Internacionalizem komunističnega režima ne pospešuje dviga narodne zavesti slovenskih manjšin v Italiji in Avstriji, pač pa le sili slovenske ljudi v italijanske oz. nemške levičarske stranke.

Iz tega pa sledi, da je treba zaupati le v lastne moči, ki so nas reševale do zdaj in nas bodo še v bodoče!

A. B.

TEŽAK POLOŽAJ NA PORTUGALSKEM

SPOPADI MED KOMUNISTI IN PROTİKOMUNISTI

Notranjepolitični razvoj na Portugalskem se dnevno spreminja, vendar je opazovalcem možno izluščiti dejstvo, da se tudi Portugalci, kakor se še noben narod ni, prostovoljno ne nameravajo odpovedati osnovnim človečanskim pravicam, ki jim jih manjšinski komunisti hočejo nasilno odvzeti.

Trdovratni komunistični častniki v tem Vojaškem gibanju, ki je ob zrušitvi desničarske diktature lansko leto prevzelo oblast in je štel 240 častnikov, ostajajo v svojih naporih uvedbe marksizma v Portugalu vedno bolj osamljeni. Prvo krizo, ko so iz vlade izstopili socialisti in levosredinski ljudski demokrati (krščanska demokracija je vojska enostavno že pred volitvami prepovedala), so prebili, a so zabredli v novo, ko so se jim začeli upirati sredinsko in desno usmerjeni častniki v Vojaškem gibanju. Ti so izdali proglašeno proti skrajnim levicarjem med častniki, podprli pa so jih takoj socialisti in ljudski demokrati. Razkol v portugalski vojski se je tako nevarno poglobil.

Vzporedno s tem razvojem v portugalskih vojaških vrstah se je komunicizacija države začela upirati kmečko prebivalstvo, ki išče opore predvsem v Cerkvah. Nekateri portugalski škofje so javno napadli komunizem kot sistem in opozarjajo prebivalstvo, naj si ne dovoli vzeti svobode, ki si jo je priborilo lansko leto.

Trenutno Portugal vlada marksistična vojaška trojka: kot predsednik Francisco da Costa Gomes, general Gonçalves in general Otelo Saraiva de Carvalho.

V portugalski afriški koloniji Angola, ki naj bi letos novembra dobila

neodvisnost, pa se za oblast bijeta maistična in moskovska gverila.

Evropski socialisti za svoboden Portugal

V soboto 9. t. m. so se v Stockholmu na švedskem zbrali na enodnevno konferenco predstavniki 11 socialističnih držav ter so enoglasno sklenili „aktivno delati na obnovi demokracije na Portugalskem“ in „podpirati Izrael pred arabsko grožnjo o njegovi izključitvi iz ZN.“

Na konferenco so med drugimi prišli: britanski predsednik Harold Wilson, zahodnonemški predsednik Helmut Schmidt, danski Anker Joergensen, norveški Trygve Bratelli, nizozemski Joop van den Uyl, avstrijski Bruno Kreisky in izraelski Yitzhak Rabin. Konferenci je prisostvoval tudi portugalski socialist Mario Soares, čigar socialistična stranka je prav sedaj v silovitih spopadih s portugalsko marksistično vojaško trojko, ki je pograbila vso oblast v državi in s portugalsko komunistično partijo, ki omenjeno trojko podpira, v upanju, da ji bo pozneje možno pograbit oblast v državi.

Soares je na zasedanju izjavil, da so portugalski socialisti „pripravljeni na boj za demokracijo in svobodo“ in da je „portugalska vojska zrcalo računalskega naroda in zato lahko računamo tudi na oporo s te strani.“

Wilson pa je na konferenci povedal, da so v Helsinkih on „in drugi državniiki“ portugalskemu marksističnemu predsedniku Da Costa Gomezu „govorili povsem odkrito“ in da bo „duh odjuge, ki naj bi zavel v Helsinkih, doživel svojo prvo preskušnjo prav v Portugalu.“

Mednarodni teden

AMERIŠKEGA ZUN. MINISTRA Kissingerja namerava konferenca judovskih aktivističnih organizacij, ki je nedavno zasedala v New Yorku, „izobčiti iz judizma,“ ker da je „največja nevarnost za milijone Judov po 2. svetovni vojni.“ Izvršni podpredsednik konference Rabbi Schlomo Thaler je častnikarjem izjavil, da je akcija, ki ji pravijo „cerem“, „končno obrambno orožje judovskega ljudstva.“ Thaler je obtožil nemškega Juda Kissingerja, da je „kriv dejanj, ki so nevarna fizičnemu in duhovnemu obstoju judovskega ljudstva.“

V ŠPANIJI se je policiji posrečilo preprečiti komplot baskovskih elementov, naperjen proti Francu.

V MOSKVI je umrl 68-letni Dimitri Šoštakovič, eden največjih skladateljev 20. stoletja. Bolehal je na srcu od leta 1966.

LIBIJA je prepovedala Egipčanom vstop na svoje ozemlje. Izenadja so minulo nedeljo libijski obmejni stražniki zavrnilo skupino 70 egipčanskih turistov. Odnosi med Libijo in Egiptom se hitro slabšajo, medtem ko se pogajanja med Egiptom in Izraelom zadnje tedne zadovoljivo razvijajo in na Zahodu menijo, da lahko pride do končne rešitve izraelsko-arabskega problema. Moskva na ta razvoj zre z velikim nezadovoljstvom.

SOVJETSKI SLIKAR, 32-letni Boris Muhamečin, je bil v Moskvi obsojen na pet let prisilnega dela, ker se je hotel poročiti z nekim ameriškim dekletom in „ker je prodajal svoje slike za dolarje, ki jih je nezakonito zamenjal v rublje.“ Brežnjev je konec julija v Helsinkih podpisal „zaključni dokument“, ki med drugim določa svobodo izražanja in gibanja za vse Evropejce. Ali Rusija ni evropska država?

Slovensko-hrvaška meja

V nasprotju s pisanjem čikaške „Danice“, ki trdi, da spada slovenska obala na Tržaškem in v severni Istri k Hrvatski, ker smo Slovenci menda to obalo ukradli Hrvatom, je pa pisanje „Hrvatske revije“ (v letošnji števi 97). Na str. 35 piše Mihovil Šimić naslednje: Hrvati niso nikdar Slovcem tajili pravice za njihovo narodno samobitnost, kar se jasno vidi po naslednjem dejstvu: *hrvatsko-slovenska narodnostna meja je ena izmed najbolj stabilnih v Evropi.*

Veseli smo te izjave v ugledni „Hrvatski reviji“ in smo prepričani, da velika večina Hrvatov tako misli in je prijateljsko razpoložena do Slovcem, kakor so tudi Slovenci do Hrvatov. Čudno pa je, da daje glasilo hrvatskih frančiškanov „Danica“ prostor raznim ilincem, ki bi radi zasejali sovraštvo med dvema bratskima narodoma.

Stanovanjske tegobe

Komunisti radi govore o krivih, ki so jih trpeli „delovni“ ljudje pred drugo svetovno vojno. Dan na dan ponavljajo krilatice, da ni več v komunističnem „raju“ hlapcev Jernejev, ki bi iskali svojo pravico. Istočasno pa moramo iz njihovih listov razbrati, da komunizem ni odpravil „hlapcev Jernejev“, da raja, ki so ga obljubljali, ni.

Po vojni se je leta 1947 ujel na komunistične propagandne trike Franc Ulčar, ki je 23 let delal v Kanadi. Domov je prinesel precej dolarjev in jih večino — 5.000 — dal za „obnovo domovine.“ Leta 1950 se je poročil in tedaj je rajonski odbor „Peglezen“ sklenil, da morata Ulčarjeva dobiti lepo stanovanje, ker je Franc tako velikodušno prispeval k obnovi. No, z ženo sta dobila res „lepo“ stanovanje: manjšo sobo in vežo v dvoriščnem prizidku na Poljanski 10. To „lepo“ stanovanje je sila neudobno — nima vode, ne stranišča ne odtoka, v veži pa so betonska tla. Tam sta Franc in žena Pavla stanovala in čakala na novo stanovanje. Medtem je mož let 1953 umrl za rakom, vdova pa je hodila v službo v banko, dokler je niso leta 1962 zaradi slabega zdravja upokojili. Ker so govorili, da bodo hišo podrl, se vdova v začetku ni dosti menila za novo stanovanje. Računala je, da ga ji bodo itak dali. Medtem je 10 let pazila pri moževih sorodnikih na otroke, ker je ni micalo več živeti v slabem stanovanju.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Čeprav se je že dolgo pričakovalo, da bo v vladi prišlo do nekaterih sprememb, je javnost zelo presenetila huda vladna kriza, ki jo je sprožila predsednica države v ponedeljek 11. t. m. in jo še isti dan rešila s skoraj popolno zamenjavo ministrskih mest. Le obrambni minister Garrido in minister za pravosodje Dr. Corvalán Nanclares sta ostala na svojih mestih. Ostale je odpravila ta, že četrta vladna sprememba v zadnjih tridesetih dneh.

Kriza se je pričela snovati takoj potem, ko je vladi uspelo prodreti z volitvami predsednika poslanske zbornice. Sanchez Toranzo, ki sedaj zavzema to mesto, je bil izvoljen, a za ceno notranje krize v peronizmu in nove oddaljitve opozicije. Na volilnem zasedanju zbornice namreč niso bili prisotni številni peronistični poslanci. Izostali so tudi nekateri njihovi zavezniki v „justicialistični front“ in seveda radikali. Federalisti pa so se predstavili šele potem, ko je bilo zasedanje sklepčno (nekateri trdijo, da ni bilo, in da so ga stvorili prav federalisti zaradi nepazljivosti) z edinim namenom, da volijo proti.

Vladi ni preostalo drugega, kot stopiti v protiofenzivo, da pridobi ves zamujeni čas in skuša, če se še da, vpeljati red v notranji položaj in vsaj nekaj upanja v gospodarstvo, katerega vodstvo se je izkazalo popolnoma nezmožno. V takem stanju je predsednica zahtevala ostavko celotne vlade, in takoj imenovala nove ministre za razne resorje (razen ekonomije).

Novi člani vlade so polkovnik Vicente Damasco kot notranji minister, Dr. Angel F. Robledo minister za zunanje zadeve (bil je že obrambni minister v zadnji Peronovi vladi in uživa veliko zaupanje vojske), profesor Pedro José Arrighi minister za vzgojo (ekonomist, univerzitetni profesor in doslej interventor na Laplaški univerzi), Carlos Federico Ruchkauf minister za delo (advokat, tesno povezan z delavskim gibanjem, zlasti z zavarovalnim sindikatom, kjer je zasedal važno mesto; bil je tudi že funkcionar delavskega ministrstva za časa ministra Otera) ter inž. Carlos Alberto Emery kot minister za socialno skrbstvo (agronomski inženir, biv. minister za poljedelstvo in živinorejo v letih 1947/52, zadnje čase drž. tajnik v istem resorju). Kar se tiče gospodarskega ministra, je bilo mesto ponujeno najprej dr. Gulignanu, ki je odklonil, nato dr. Soubeletu, ki je sprejel, pa je bil (iz raznih vzrokov in od različnih struj) odstavljen, preden je sploh mogel priseči.

Končno je bil na to mesto imenovan dr. Antonio Cafiero, eden najčistejših predstavnikov ortodoksne peronistične gospodarske smeri, vodja mlade in sposobne ekipe, ki je bil zadnja leta zvezni interventor v Mendozi in sedaj argentinski poslanik pri Skupnem evropskem trgu. Leta 1952 je, kot 30-letni

ekonomist postal najmlajši član tedanje Peronove vlade kot minister za zunanjo trgovino. Je eden najvidnejših ideologov peronistične gospodarske teorije, soroden le biv. ministru dr. Gómez Moralesu. Kar se tiče njegovega imenovanja, je, po mnenju opazovalcev, zasługa sedanjega notranjega ministra.

Od vseh novih figur v vladi pa brez dvoma izstopa novi notranji minister. Polkovnik Vicente Damasco (kljub svojim funkcijam še vedno v aktivu), je bil poveljnik Grenadirjev (častne straže predsednika države) za časa nastopitve generala Perona l. 1973. Tedaj ga je umrl vodja povabil na mesto vojaškega tajnika predsedništva. Nato ga je povišal na mesto glavnega tajnika vlade, funkcijo, ki jo je Perón posebej ustvaril. Bil je njegov svetovalec in njegova zveza z oboroženimi silami. Po Peronovi smrti je polkovnik Damasco ostal na svojem mestu, a izgubil skoraj ves vpliv na rovaš napredovanja López Rega, bivšega (sedaj pobeglega) ministra za socialno skrbstvo in osebnega tajnika predsednice.

Ko je v zadnjih dneh predsednica med svojimi svetovalci iskala zaupnega in zmožnega človeka, je prišla po Peronovi sledi do polkovnika Damasca. Od tam naprej opazovalci prav njemu pripisujejo povzročitev te zadnje vladne krize in velik vpliv pri imenovanju novih ministrov. Njemu samemu pa je predsednica ponudila eno najvažnejših mest (iz političnega pa tudi varnostnega ozira) notranje ministrstvo. Njegov nastop pa obenem pomeni tudi prvi uradni poseg vojske v vlado, saj je po letu 1973 prvi necivilni minister v peronistični vladi.

Obenem pa opazovalci beležijo velik napredek peronističnih ortodoksni sindikatov. V vrstah delavskega peronizma se je pojavila razpoka, posledica notranjega boja, v katerem je baje zmagal ortodoksni del, zbran v „62 organizacijah“ (vodja: Lorenzo Miguel in njegov kovinski sindikat). Kot posledica tega prehaja v zaton zvezda glavnega tajnika CGT, Casildo Herrerasa, ki je že podal ostavko na svoje mesto. Herrerasa se je baje preveč opredelil za odstavljeno gospodarskega ministra dr. Bonannija, v njegov krog postavil razne gospodarske svetovalce delavskih organizacij, in imel mnogo vpliva na gospodarski program, ki ga je dr. Bonanni predložil. Sedaj je skupno z ministrom padel tudi njegov vpliv.

Iz celotne krize je v bistvu torej razčleniti dve postavki: napredovanje vojaškega vpliva v vladi (posebej osebno napredovanje polkovnika Damasca, kot ena najvažnejših oseb v vladi), in ojačenje vpliva ortodoksne sindikalne peronizma. V vsem pa se je utrdila tudi figura predsednice države gospe Peronove, katere ugled je zadnje čase že preveč trpel.

30 let po Hirošimi

Tisoče Japoncev je v jutranjih urah 6. avgusta 1945 v Hirošimi hitelo na delo. En sam severnoameriški bombnik B-29 je zabrcel visoko nad mestom. Minuto pozneje je bilo skoro 80.000 mož, žena in otrok mrtvih, mesto pa je ležalo v ruševinah. Bombnik je pravkar odrgel prvo atomsko bombo v zgodovini, ki je ob eksploziji sprostila silo 20.000 ton TNT.

„Sovražnik je napadel Hirošimo z novo iztoženo bomb,“ je glasilo uradno poročilo iz japonskega glavnega stana. „Žrtve so bile velike.“

Devet dni pozneje in po atomski bombi na Nagasaki se je Japonska brezpogojno predala Amerikancem.

Danes, 30 let pozneje, je Hirošima evetoče mesto modernih poslopij in stolpnic in šteje 830.000 prebivalcev, ki se več ne ozirajo v preteklost. Toda 110.000 meščanov, ki so preželi atomski napad, ne pozabijo tistega dne. Mnogi so ostali za vse življenje zaznamovani z brazgotinami, nekateri od njih še vedno umirajo. Po uradnih podatkih je poleg 78.150 ljudi, ki so bili ubiti ob napadu samem, na posledicah eksplozije

in atomskega sevanja, levkemije in drugih komplikacij pomrlo doslej še 120.000 ljudi.

Doslej se v vojnah, ki so sledile 2. svetovni vojni, nobena vojskujoča se stran ni drznila odvračati atomske bombe ali uporabiti kakršno koli drugo atomsko orožje, dasi ga imajo v ZDA, ZSSR, Angliji, Franciji in na Kitajskem nagrmadenega ogromne količine.

MEDNARODNI KOMUNIZEM je proti čilski vladi grala. Pinocheta organiziral novo propagandno gonjo, ko sta neka argentinska in brazilska revija objavili imena 119 čilskih komunistov, ki da so bili pobiti v spopadih z argentinsko vojsko ter v medsebojnih obračunavanjih v raznih državah latinske Amerike. V raziskovanje usode teh 119 čilskih komunistov se je vpletla tudi čilska Cerkev. Doslej pa še nihče na Zahodu ni zahteval preiskav množičnih pokolov, ki so jih komunistični režimi izvršili v državah za železno zavos, med njimi v Jugoslaviji.

Inflacija popušča v svetovnem merilu

Pariški gospodarski tednik „Enterprise“ je objavil zanimiv pregled o stanju in gibanju inflacije v nekaterih zahodnih državah. Iz tega je razvidno, da inflacija le počema, oziroma da ne raste več tako hitro kakor lansko leto. Izjemo dela le Velika Britanija, kjer vlada ni uspela zavreti inflacije zaradi pretiranih zahtev sindikatov, ki se po mnenju tedenske revije ne zavedajo, kam vodijo njihove zahteve.

Cene na debelo so začele padati pod pritiskom gospodarskega mrtvila. Upadanje se je začelo že lansko poletje. Vzroka za ta pojav sta dva. Podjetja so se odločila za politiko izpraznjenja svojih zalog. To velja zlasti za železarsko industrijo, ki je znižala cene na debelo tudi za 50 odst. v nekaterih primerih. Drugi vzrok je v tem, da so pričele cene surovinam naglo padati, odkar so aprila in maja 1974 dosegle višek.

Začelo se je čutiti popuščanje inflacijskega pritiska pri cenah na drobno. Že nekaj mesecev ne narašča inflacija tako hitro, kakor je poprej. V Združenih državah Amerike je naraščanje popustilo (in dviganje cen) ter padlo izpod 8 odst. Popuščanje inflacije bo gotovo dvignilo porabo.

Podoben proces je v teku v Franciji;

dviganje cen je še vedno na ravni nad 10 odst., toda ne znaša več kakor 11 odst., medtem ko je bilo pomladi 1974 na ravni čez 16 odst. Francoski gospodarstveniki sicer poudarjajo, da ne bo dviganje padlo mnogo izpod 10 odst. Uredništvo francoske tedenske revije pripominja, da nikakor ni izključeno, da bo naraščanje cen do konca leta 1975 padlo na raven 6 odst.

V Italiji je v začetku leta 1974 inflacija dosegla 25 odst. (v merilu enega leta); poleti je dosegla rekord 32 odst., toda odločni ukrepi guvernerja emisijskega zavoda Banca d'Italia, Guida Carlia, so zopet dovedli stopnjo naraščanja inflacije na 9 odst., in to v prvih treh mesecih leta 1975.

Zahodna Nemčija prednjači v pogledu stabilizacije: v enem letu so življenjski stroški narasli samo za 5,8 odst. Trenutno zopet naraščajo precej hitreje, in sicer znaša stopnja 9,6 odst. za zadnje tri mesece.

V Veliki Britaniji gre proces v nasprotni smeri. Državni proračun, ki ga je predložil minister za finance Denis Healy, napoveduje novo hitrejše naraščanje, ki bo v letu 1975 doseglo 25 odst. V Združenih državah se utesne zgoditi, da se ob koncu leta 1976 zopet pojavi hitrejše dviganje življenjskih stroškov.

ostali del hiše, izselili, pa iz tega ni bilo nič, pač pa ženski oddajata sobi podnajemnikom, in dobita za to več kot Vito najemnine. Vito in žena sedeva delata, in bi rada prišla do novega stanovanja ali hišice, ker ne moreta dobiti prostora v lastni hiši. Toda ne dobita posojila, ker sta pač lastnika hiše, niti jim ne morejo dati iz istega razloga večjega stanovanja...

Ivana Debevc, 70 let, upokojenka, stanuje na Gornjem trgu 24 v sobici, brez okna, ki meri 9,3 kv. metrov. Pred časom je zaprosila še za kuhinjo. In res so ji dali „odločbo“ za sobico, ki je njeni nasproti. Toda tam je živila neka ženska brez „odločbe“ in je pred izselitvijo „prodala“ sobo za 7.500 dinarjev nekemu Brzcu. Od tega je Debevcva zahtevala sobico na podlagi „odločbe“, ta pa je zabrusil, da je on sobo kupil... Brzec se je sobice naveščeval in jo „prodal“ za 20.000 mlademu paru, ki ima sedaj že trimesečno punčko.

Debevcva je hotela svoj stanovanjski problem rešiti s pomočjo komunistične veljakinje Vide Tomšičeve. Do te pa ni mogla, vratar jo je zaustavil, nato jo je neka „tovarišica“ napotila na občino Center, kjer so ji pred leti izdali „odločbo“ o novi sobici. Tam je napisala pritožbo in sedaj čaka... Prebivalci na Gornjem trgu 24 pa se na splošno ne razburjajo preveč: V stari hiši jih stanuje od 23 devet brez „odločbe.“ Imajo pa v tej hiši tudi srečnega, ki ima lastno — kopalnico.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Slovenske knjige so precej drage, naklada je pač razmeroma majhna, kljub temu, da Slovenci precej berejo. Toda po knjigah o marksistični teoriji precej neradi segajo. Da bi nekako prisilili ljudstvo k branju marksistične literature, so na predlog Centralne konference Zveze komunistov Slovenije začeli z pripravami o dogovoru cenah izdaj marksistične literature. Po tem dogovoru naj bi knjige financirale med drugim tudi banke z dolgoročnimi krediti. Izobraževalna in kulturna skupnost Slovenije pa naj bi končno krili razliko med prodajno in „ekonomsko“ ceno. Za uspeh prodaje bodo pripomogle tudi splošne izobraževalne knjižnice, ki bodo „uradno“ morale odkupiti vsaj 15% povprečne letne naklade programirane marksistične literature.

TOLMIN — Po dvajsetih letih je izšel drugi Tolminski zbornik, ki ga je uredil s sodelavci tolminski gimnazijski profesor Janez Dolenc. Zbornik je začetna knjiga, ki na 544 straneh obravnava razna aktualna gospodarska, družbeno in kulturna vprašanja, poleg tega pa še tolminsko puntarsko zgodovino in 800-letnico Bovca.

LJUBLJANA — V cerkvi sv. Petra je v okviru mednarodnih poletnih kulturnih prireditev koncertiral na orglah mojster Peter Planyavski. Zaigral je uvodoma deli zgodnjih orgelskih skladateljev Sweelincea in Pachebala, nato je bil osrednji del s skladbami J. S. Bacha, zaključni del je obsegal dela skladateljev iz polpreteklosti C. Francka in F. Schmidta. Končal pa je recital mojster še z lastnimi improvizacijami.

NOVO MESTO — V spodnjih prostorih Dolenjske galerije v Novem mestu so v noči na 21. julij vlomilci odnesli številne predmete ilirske kulture: ogrlice iz jantarja, zaponke, fibule, posode, ki imajo neprecenljivo zgodovinsko vrednost. O tatvini so obvestili tudi Interpol.

LJUBLJANA — V Ljubljani se je 19. julija končal seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Udeležilo se ga je precej tujih slavistov, ki se posebej ukvarjajo še s slovenistiko; vseh udeležencev je bilo 120 in nekateri so se tega seminarja že večkrat udeležili. Belorus Nil Giljevič je povedal, da bo v kratkem v beloruščini izdal antologijo slovenske poezije od Prešerna do najnovjših, potožil pa je, da v Sloveniji skoraj ne poznajo beloruske literature, ne starejše ne novejše.

LJUBLJANA — Slovenski godalni kvartet je v okviru poletnih kulturnih prireditev priredil v križevniški cerkvi uspel koncert. Kvartet, ki ga sestavljajo Slavko Zimšek, Karel Žužek, Franc Avsenek in Stanko Demšar, je uvodoma zaigral v Sloveniji še neznan del dolga leta v Parizu živčnega slovenskega skladatelja Božidarja Kantušerja; osrednji del koncerta je bil Mozartov kvintet za klarinet, violini, violo in violončelo. V tem delu se je kvartetu pridružil klarinetist Miha Gunzvek, za konec pa je kvartet odigral Borodinov Drugi godalni kvartet v G-duru.

CELJE — Zlatarna Celje je začela s prodajo prve serije 50.000 značk, ki

jih je izdelala za Olimpijado 1976 v Montrealu. Zlatarna je dobila naročilo po licitaciji, v kateri je premagala številna znana svetovna zlatarska podjetja. Računajo, da bo zlatarna izdelala nad dva milijona uradnih značk in milijon obeskov za ključce; večino tega bo prodala v inozemstvo.

LJUBLJANA — Avto v Ljubljani lahko daš popraviti; je kar dovolj avtomehaničev. Težje pa je, kadar je treba popraviti kolo, ki znova postaja iskano tako v Ljubljani kot v ostali Sloveniji. Sedaj se s popravili koles v Ljubljani ukvarjajo trije mehaniki (včasih jih je bilo nad 15), in te tri je težko najti. Problem pa ostane še pereč, čeprav lastnik pokvarjenega kolesa najde popravilca. Ta ima že toliko dela, da je treba precej časa čakati, ker imajo pri popravilu koles prednost tisti, ki so jih pripeljali od daleč. Po tem dejstvu pa ni težko sklepati, da popraviljavnic koles primanjkuje praktično v vsej Sloveniji.

HRASTNIK — Zemeljski plazovi v Hrastniku so zelo pogosti; vsako daljše deževje jih sproži in da dosti dela občinskim možem. Tako je bilo tudi letos po hudem deževju ob koncu julija. Blatni tok je 26. julija zdrsel čez pregrado, ki je varovala Budnovo in sosednjo hišo pred zemeljskimi plazovi. Razmočeno zemljo so skušali preusmeriti na drugo mesto, odkoder jo bodo ob primernem vremenu odpeljali. Računajo, da bodo morali odstraniti okoli 5.000 kubikov zemlje, da bi za dalj časa odstranili nevarnost. Občinska komisija je tudi pripravila načrta za oporni zid pri plazu nad Dolinškom na levem bregu Brnice. S tem bi preprečili erozijo zemljišča pri cesti Hrastnik-Dol-Smarjeta.

MARIBOR — Projektno-tehnična izdelava mariborskega cestnega vozlišča in priključka na bodočo avtocesto šentilj-Koper je v izdelavi že od leta 1969; pripravili so medtem že tudi „srednjeročni“ načrt programa za vzdrževanje, rekonstrukcijo in gradnjo magistralnih in regionalnih cest. Toda predsednik republiškega komiteja za promet in zveze Livij Jakomin je 26. julija že „pravočasno“ izjavil, da tega načrta v letih 1976-80 ne bo mogoče izvesti, ker so „nejasne perspektive, kako zagotoviti stalnejši in trajnejši vir sredstev.“

RADENCI — V radenskem zdravilišču stalno skrbe za kulturno razvedrilo zdraviliških gostov. V okviru teh stalnih dopoldanskih prireditev je v nedeljo 27. julija v avli hotela Radin koncertirala znana pianistka Zdenka Novak. Izvajala je skladbe Liszta, Chopina, Scarlattija in Debussyja. V odmoru koncerta so odprli razstavo poljske slikarke in kiparke Ewe Wasikievicz-Wolnicke iz Krakova, ki je tipična predstavnica simbolizma in nadrealizma.

Umrli so od 16. do 25. julija 1975:

LJUBLJANA: Andrej Triller, časninar; Erika Senica r. Berstovšek; Pavla Kokalj; Viktor Nahtigal, up. rač. inšp.; Avgust Mesiček, up.; Alojz Kamnikar, biv. gradbeni svetnik v pok.; Justina Potočnik r. Gomišček; Svetozar Piškur, mes. mojster; Ana Pun-

cija Telam dolžna raznim dnevnikom in tednikom za objavo uradne propagande milijonske vsote, kar še bolj otežkoča njihov položaj.

Zaradi tega stanja so bili argentinski časopisi primorani krepko podražiti cene svojim izvodom. Listi, ki so v začetku leta stali 3 nove pese, so se z drugim junijem podražili za 100%, t. j. na 6 novih pesov, nato pa sredi julija še enkrat na 8 novih pesov. V posameznih primerih so te podražitve šle še dalje in npr. jutranjik „La Opinión“ stane kar 10 novih pesov. Istočasno pa je izredno padla količina strani vseh publikacij, ki na ta način skušajo shediti na papirju, ki je trenutno najdražji količnik v celotni verigi izdajanja časopisov.

Seveda je posledica vseh teh povišanj cen in zmanjšanja strani velik upad v nakladah, (pri nekaterih časopisih so bili začetni padci naklade do 60%, kar se je potem nekoliko popravilo) ki pa zopet z druge strani ogroža sam obstoj časnikov.

SLOVENC I V

Osebnosti

Poroka. V petek, 8. avgusta sta se v cerkvi San Patricio poročila Danijel Alfonz Pipan in gdč. Cristina Isabel Santangelo. Novoporočencem iskreno čestitamo.

Umrli sta: Franc Fajfar in Helena Klemenčič. Naj počivata v miru. Pridržim naše sožalje.

Ga. JULIJANA AVGUŠTIN — umrla

V četrtek, 7. avgusta, je ob šestih zvečer umrla ga. Julijana Avguštin, mati g. Albina Avguština, župnika pri sv. Marjeti Kasijski v Boulogne, prov. Buenos Aires, ko je bila že dobro v 94-letju. Rodila se je 22. februarja 1882 v Ratečah pri Škofji Loki v družini posestnika Franca Volčiča in ge. Neže Kalan. Poročila pa se je z železničarskim zvanikom Jožetom Avguštinom. Trije sinovi so se jima rodili v srečnem zakonu: Albin, Jože in Franc. Sleđnji je umrl še kot otrok. Ko je bil g. Avguštin službeno premeščen v Ljubljano, se je z njim preselila vsa družina. Kaj kmalu je tam ga. Julija postala znana po svoji veliki dobroti do revnih dijakov. Ljubljansko okolje je tudi nagnilo g. Albina, da se je odločil za duhovski stan.

Leta 1959 je ga. Julija odvovala in ostala precej osamljena. Zato jo je sin g. Albin vzel k sebi v Argentino o Veliki noči, marca 1970.

Telesno je bila, čeprav takrat že v letih, prav kot dren zdržna. Malo je še tako grčavih med nami. Čeprav zemljepisno daleč od doma, je v podzavestni samoobrambi občutila Boulogne ne kot tujino, temveč kot preselitev iz ere v drugo slovensko vas. Obiski mnogih rojakov so ji še utrjevali ta dojem. Zato je svoje argentinske čase preživljala Bogu vdano in v vedrem razpoloženju vse do konca, saj je sin, g. Albin, v

gartnik, 76, up.; Zdenko Verstovšek, up. v pravni svetnik; Vera Piskernik; Ana Selan r. Ham; Marija Kristan r. Mirt; Anica Senčar r. Štusej; dr. Stan-ko Škerlj, up. univerzitetni profesor; Ida Lukežič; inž. rud. Boris Komac; inž. arh. Miroslav Oražem, kipar; Franc Gartnar, up.; Franc Vinšek, up.

RAZNI KRAJI: Franc Ferbežar, 60, organist, pevsodija in cerkovnik, Šmarje-Sap; Ernest Hostnik, poslovođa, Kožje; Karel Vogrinec, gradb. tehnik, Brežice; Ivana Grad, up., Vevče; Justin Maldini, up., 77, Skrilje; Andrej Artač, Tršov ata, Šmartno ob Savi; dr. Franc Zdravec, inž. agr., Murska Sobota; Avguštin Zamljen, up., kor. borec, Stranje pri Kamniku; Franc Gresak, rud. up., Turje; Janez Martinčič, b. gostilničar, Cerknica; Marija Jug r. Rohrmann, Bled; Ivan Objak, 77, Dravljje; Matija Babnik, 85, Voljskov ata, Razori; Karel Keršmanec, žel. up., Notranje Gorice; Janez Anžič, delavec, Zg. Brnik; Alojz Debeljak, up. delovodja, borec za sev. mejo, 80, Smlednik; Gabriel Mohor, 74, up., Rupa; Franja Udovc r. Punčah, 99, Dravljje; Franc Suštarčič, 53, up., Črnuče; Ivanka Cvetko r. Bokavšek, D. M. v Polju; Jože Kecalj, zlatarski mojster, Stožice; Angela Kovačič r. Košir, Mirna peč; Anton Kozar, 54, Retje; Lovro Gatej, 80, Hlebece.

Prešeren — Jugoslovan?

V ljubljanskem „Delu“ neki Miloš Corović poroča, da je v Budimpešti pri založbi Europa izšla zbirka Prešernovih pesmi in madžarskem jeziku, s čimer da je omenjena založba naredila dva pomembna koraka pri zbliževanju „madžarske in jugoslovanske književnosti“ in da „Prešeren ni edini jugoslovanski pesnik, pa tudi ne edini slovenski pisec, katerega dela so prevedli v madžarščino.“

Izraz „jugoslovanska književnost“ se dá še nekako zagovarjati, v kolikor pomeni književnost, ki je zrasla na prostoru sedanje Jugoslavije in je plod književnikov raznih narodnosti, ki Jugoslavijo sestavljajo. Nevzdržljiva pa je trditve, da je bil Prešeren jugoslovanski pesnik, saj je živel v času, ko ni bilo ne duha ne sluha o kakih Jugosloviji, ne kraljevski ne socialistični. Poleg tega je bil ravno Prešeren tisti, ki je odklonil Vrazov ilirizem, neke vrste jugoslovanstvo na jezikovnem področju, ko naj bi se Slovenci odpovedali svojemu jeziku in sprejeli srbohrvaščino.

Za obstoj in povezanost Jugoslavije kot državne tvorbe gotovo ni treba jugoslovaniti preteklosti ne narodne in ne kulturne zgodovine. Vezi, ki družijo narode Jugoslavije v enoto, so dejansko prav v spoznanju, da v skupnosti vsak narod še najbolj uspešno razvija svojo osebnost in posebnost.

ARGENTINI SLOVENC I P O SVETU

svoji sinovski vdanosti neizmerno požrtvovalno skrbel zanjo. Ko je pred kratkim šel v Evropo na svetoletno romanje, jo je pustil v odlični oskrbi.

Pravzaprav ni bila bolna pred smrtjo, vsaj ne, kot ponavadi razumemo bolezen. V njenem organizmu se je le počasi dopolnjeval življenjski cikel in Avguštinova mama, je usihala kot kaka rožica, dokler ni usahnila v večni zemski sen in se še isti trenutek prebudila v večno rajno življenje.

Že v četrtek zvečer so jo položili na mrtvaški oder v župnijski sobani. Med mnogimi kropivci, farani, rojaki, prijatelji, znanci, je bil v petek popoldan tudi sanisidriški škof dr. Antonio Aguirre s svojim kaplanom in zmolil ob krsti molitve za rajne; krasen venec pa je med drugim poslal guverner provinc Buenos Aires Victorio Calabró, ki je stopil do rajne mame vakokrat, ko je prišel v župnišče h g. Albinu Avguštinu, s katerim sodelujeta pri socialnem skrbstvu za revne farane.

V soboto popoldan so jo še v odprti krsti prenesli v cerkev svete Rite, kjer je zanjo darovalo pogrebno mašo osem duhovnih sobratov njenega sina g. Albina. Pogrebi pa so skoro napolnili cerkev. Za argentinske rojake se je kratko in prisrčno od nje poslovil župnik g. Peralta Ramos, slovenski poslovilni nagovor pa je imel dr. Alojzij Starc, ki je tudi vodil pogreb. Po maši smo rajno Avguštinovo mamo, ali študentovsko mamo, kot so ji včasih — davno že — rekali v Ljubljani, ko je materinsko skrbela zanje, spremili iz župnišča na boulojsko pokopališče. Rahlo je rosilo, ko so vračali truplo materi zemlji, kot da bi hotelo nebo pokropiti vsa njena dobra dela, ki jih zapušča na zemlji, da bi se razrasla in obrodila stoteren sad.

Sinovoma gg. Albinu in Jožetu izrakamo iskreno sožalje. Saj je hudo, ko izgubi človek mater, čeprav ji je bilo odmerjenih tako mnogo desetletij življenja.

BUENOS AIRES

Mladinski sestanek

V nedeljo 3. avgusta je bilo v slovenski hiši redno mesečno srečanje naše mladine iz Velikega Buenos Airesa. Najprej so se zbrali pri sv. maši, nato pa na sestanku v gornji dvorani Slovenske hiše.

Sestanek je otvoril predsednik SF. Tomaž Rant, ki je predstavil predavatelja g. Branka Rozmana, izseljensko-duhovnika v Nemčiji in urednika revije „Naša luč“ za slovenske naseljenke v zahodni Evropi. Predavanje se ni vršilo po običajnem sistemu, pač pa so bila govorniku stavljena vprašanja o raznih slovenskih problemih v Zahodni Evropi in doma, na katera je g. Rozman jasno odgovarjal. Njegovim izvajanjem je izredno lepo število mladih sledilo z vidnim zanimanjem. Fantje in dekleta so mu bili za obisk in predanje iz srca hvaležni.

OBVESTILA

PETEK, 15. avgusta 1975:

V Slomškovem domu ob 19 slovenske sv. maše ob 30-letnici blagoslovitve p. dobe Marije Pomagaj (taborišče Pajgež, Lienz na Tirolskem).

SOBOTA, 16. avgusta 1975:

V Slovenski hiši ob 20 v mali dvorani 2. kulturni večer SKA. Predaval bo dr. Mirko Gogala o temi: „Integracija in asimilacija pri zdolci.“

NEDELJA, 17. avgusta 1975:

Slovensko romanje v Lurdes. Pričetek ob 15.30.

SREDA, 20. avgusta 1975:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 18.30 redni sestanek Lige žena-mati.

V Slomškovem domu v Ramos Mejia mladinski večer. Razgovor o gospodarski bodočnosti mladine bo vodil prof. Vinko Logar.

PETEK, 22. avgusta 1975:

Sestanek Slov. kat. akad. starešinstva ob 20 v Slovenski hiši.

SOBOTA, 23. avgusta 1975:

V Slovenski hiši zvečer pevsko-glasbeni festival Slovenske deklishe organizacije in Slovenske fantovske zveze.

NEDELJA, 24. avgusta 1975:

V Slomškovem domu ob 17 čajanka s peštrim spodom.

V San Martinu žegnanje in slovo od dušnega pastirja g. J. Rodeta. Ob 8.30 sv. maša, opoldne skupno kosilo.

V Slovenskem domu v Carapachayu ob 15.30 redni občni zbor.

SOBOTA, 30. avgusta 1975:

V Slomškovem domu spominjski večer ob 30-letnici znamenite p. dobe M. Pomagaj.

NEDELJA, 31. avgusta 1975:

Otvoritev zavetišča škofa dr. Gregorija Rozmana s celodnevnim programom.

NEDELJA, 7. septembra 1975:

V Slomškovem domu po maši predavanje o združniški dejavnosti, otvaritev združniških prostorov, domače kosilo in zabava.

V Slovenski hiši ob 16 vsakoletna čajanka Zveze slov. mater in žena.

NEDELJA, 28. septembra 1975:

V Slomškovem domu celodnevno slavlje ob obletnici blagoslovitve doma.

NEDELJA, 16. novembra 1975:

V Ramos Mejia mladinski dan.

PISMO IZ ZDA

Huntington, 29. julija 1975

Cenjeno uredništvo Sv. Slovenije!

Minulo je že 10 mesecev od mojega zadnjega poročila v Svobodni Sloveniji. Decembra meseca lanske leto sem obel težko na pljučnici. Bil sem 2 mesece v bolnišnici in 3 mesece ležal bolan doma. Še vedno sem pod vtisom bolezni, katera rada pusti posledice.

Za nami je lep Marijin mesec maj, zemlja se je prebudila iz težkega zimskega spanja, travniki so ozeleneli, drevice se je odelo v cvetje. V maju smo obhajali materinski dan, po stari navadi. Matere in njih hčere so bile skupno pri sv. obhajilu, popoldne so pa bile litanije Matere božje; šolski otroci, dečki in deklice, so položili lilije ob strani slike Matere božje.

V februarju smo obhajali Lincolnov rojstni dan, bil je predsednik in v vojski za neodvisnost; po zmagi je odpravil sužnost v ZDA. Tudi je bil v tem mesecu rojstni dan prvega predsednika ZDA Washingtona. V juniju smo praznovali očetov dan. 4. julija je bil dan neodvisnosti. Ob vseh teh jubilejih in praznikih se ubije na cestah na stotine ljudi, vse zaradi prenegle voznje in alkohola.

V juliju in avgustu imajo delavci dopuste, mnogi uporabijo to za obiske prijateljev. Tudi pri nas je bila na obisku prijateljska družina Deličeva iz Kanade. Pred 18 leti so se izselili iz Argentine v Kanado. Deličeva imata 3 hčere, 2 sta v Argentini, najmlajša, Kristina, pa je z njimi v Kanadi. Svidenje je bilo veselo, slovo pa bolj žalostno, ko so se po osmih dneh zopet odpeljali v Kanado.

Kmalu za menoj je zbolel naš prijatelj Stanko Cukale, po poklicu geometer, zadela ga je kap in je v bolnišnici 4. maja t. l. umrl. Osem let je mlajši od mene. Za njim žaluje žena in trije sinovi, dva v ZDA, eden pa v Jgoslaviji. Pri pogrebu je bilo mnogo ljudi.

Vreme imamo dozdaj precej ugodno, čeprav smo v „pasjih dneh.“ Po nekaterih krajih v ZDA so bili viharji in povodnji; to se vsako leto dogaja. Ljudje, ki živijo ob bregovih velikih rek, so večkrat v nevarnosti.

S tem je za danes moje poročilo končano. Lepo pozdravljam hčere, njih družine in prijatelje. Naj se kaj javijo.

Pozdrav tudi vsem pri Svobodni Sloveniji.

Frank Žele

PO ŠPORTNEM SVETU

ODPRAVA AKADEMSKEGA alpinističnega kluba v perujske Ande v Cordillero Blanco, se je tragično končala. Odpravo je vodil Sandi Blazina, člani pa so bili Igor Golli, Igor Hercog, Franc Jeromen, Tine Mihelič, Marjan Osterman, Rudi Rajar, Janez Rupar, Vlado Slambergar in Igor Tekavčič. Odprava je prišla 16. junija v Limo in nato nadaljevala pot v Ande. Namepravala je zavzeti več šesttisočakov. Pri naskoku na Chacararay je naveza Golli-Osterman že prešla nevarno mesto, tedaj pa se je nenadoma pod njima utrgala snežna plast. Gornika sta padla 400 metrov globoko. Pri padcu je izgubil življenje 20-letni Golli, dočim je Osterman po izrednem naključju ostal takorekoč nepoškodovan. Zaradi nesreče je odprava spremenila načrt: ni več poskušala vzpona na 6.000 metrov visoki Chacararay, pač pa je naskočila najvišji vrh v Cordillero Blanci — Huacaran (6.758 m). 31. julija se je odprava iz Lime vrnila v Slovenijo.

FRANCOSKI KOLESAR Bernard Thevenet je zmagal na dvaindesetih kolesarski dirki po Franciji. Premagaj je za 2m 47s slavnega beljskega kolesarja Eddyja Merksa. Kljub temu je v tej dirki Merks zmagal v petih etapah; ob prihodu na cilj na eni teh etap so ga francoski fanatiki celo napadli in zbili po tleh. Pa še padel je med dirko in si zlomil čeljust, a je kljub temu nadaljeval s tekmovaljem do konca.

BORUT PETRIČ, štirinajstletni plavalec kranjskega Triglava, je eden najboljših slovenskih plavčev. V treh plavalnih sezonah je izboljšal 75 jugoslovanskih rekordov, ki so seveda tudi slovenski rekordi na raznih plavalnih progah in stilih v raznih kategorijah od mlajših pionirjev do članov. Tako je med drugim tudi jugoslovanski članski rekord na najdaljši prog 1.500 m prosto s časom 17:12,8.

PRIJATELJSKA VEČERJA

V KORIST ZAVETIŠČA

Odbor zavetišča je 26. julija 1975 priredil večerjo v „Našem domu“ v San Justo.

Kljub zimskim šolskim počitnicam in izredno mrzli noči ta večer, je bila večerja dobro obiskana; saj je bilo pridenih 120 kart. Tudi tokrat se je izvrstno izkazala glavna kuharica ga. Podlogar z dobro večerjo. Zahvala njej, njenim pomočnicam, kakor tudi strelžnem osebju dekletom in fantom, ki jih je spretno vodila ga. Zajčeva.

Slovenska dekleška organizacija Slovenska fantovska zveza

vabita mladino, starše in prijatelje mladine na

Pevsko - Glasbeni Festival

V soboto, 23. avgusta ob 20,30 v Slovenski hiši

Sodeluje mladina iz vseh okrajev
Velikega Buenos Airesa

NEDELJA 31. AVGUSTA

Blagoslovitev slovenskega Zavetišča
dr. Gregorija Rožmana

Martin Fierro 4246 — Barrio Peluffo — San Justo

- 10h Zbiranje narodnih noš, zastopnikov društev, domov in ustanov
- 10,30h Slovesna otvoritev in blagoslovitev Zavetišča
- 11h Sv. maša
- 12h Skupno kosilo („asado con cuero“)
- 15h Popoldanski spored

VAZNO:

• Dohod — Na zelenem pasu dvosmernice „Camino de Cintura“ bo približno sredi med San Justom in Moronom kašipot z napisom: ASILO ESLOVENO.

• Prinesite s seboj jedilni pribor.

Slovenska Kulturna Akcija

BARA REMEC RAZSTAVLJA
Argentinski sever in jug II

od 30/8 do 13/9 75

Gornja dvorana Slov. hiše.

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 Cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGROYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem

velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

Za dobro voljo

OD DOMA

„Ali veš, da se nam za varstvo okolja obeta nov davek od peči na premog in olje?“

„Pa bo zrak zato kaj boljši?“

„Zaenkrat vemo le to, da bo dražji.“

Želimo vam srečno novo leto in srečne stare cene!

Ali pri vas že dela delavska kontrola in kako?

• Že. Generalni je članom komisije odobril dnevnice za študijsko potovanje na Kanarske otoke.

• Pri nas deluje delavska kontrola pod direktorjevo kontrolo.

SDO

SFZ

MORON

Mladinski dan

7. septembra 1975

Prof. dr. JUAN
JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni
telefon 628-4188.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. z

T. E. 35-8827

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE
ZAMORA

OD VSEPOVSOD

PETELINJI BOJI V BOSNI — V Španiji in nekaterih deželah latinske Amerike imajo bikoborbe, v Franciji pa na Filipinah petelinje borbe, včasih so bili znani pasji dvoboji v severnih delih ZDA in v Kanadi. Petelinje borbe pa so postale priljubljena nedeljska zabava v nekaterih bosanskih krajih. In stave na izide petelinjega boja niso majhne. Pričakujejo tudi pravila o petelinjih bojih, ki jih bodo dobili iz Francije, razen tega nameravajo, da bodo morda del dobička od teh petelinjih bojev namenili v humane namene...

POD 18. LETI VSTOP PREPOVEDAN — Romunskim fantom in dekletom so z dekretom državnega sveta, ki ga je podpisal Nicolae Ceausescu, prepovedali vstop v nočne lokale. Dekret določa med drugim, da je treba skrbno paziti, da mladina pod 18. leti ne bo hodila v take lokale, ker to zelo škodljivo vpliva na „socialistično izobraževanje in zdravje mladine“, hkrati pa mora svet za kulturo in socialistično izobraževanje nenehno nadzorovati glasbeno-artistične programe, ki jih izvajajo v barih, nočnih lokalih in restavracijah.

INFLACIJA V ANGLIJI je po sporočilih londonske policije pokvarila „kupčijo“ ponarejalcev denarja. Po podatkih je bilo v zadnjih letih veliko manj ponaredkov, očitno je, da ponarejanje denarja ne prinaša več zaželenega „dobička“.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. F. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Corre- Argentin- Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 382*

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.233.341

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1975 za Argentino \$ 440.— (44.000), pri pošiljanju po pošti \$ 460.— (46.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 18 USA dol.; za Evropo 21 USA dol. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

SLOVENSKA PRISTAVA

24. avgusta 1975

- Ob 11 Občni zbor Društva Slovenska Pristava
- Ob 12 Družinska nedelja s kosilom

Vabljeni člani in prijatelji

Koline za dom že v soboto 23. 8. 1975

Slovenski dom v San Martinu

vabi vse rojake — zlasti iz sanmartinskega področja na

ŽEGNANJE

ob 27. obletnici slovenske sv. maše v San Martinu

Žegnanje bo v NEDELJO, 24. AVGUSTA

Ob tej priložnosti se bomo tudi poslovili od svojega dušnega pastirja č. g. J. Rodeta, ki bo odšel na višje študije v Rim.

Spoored: ob 8.30 sv. maša v sanmartinski stolnici

ob 11.30 v dvorani doma poslovicev od č. g. Rodeta. Prosimo za točnost!

Nato skupno žegnansko kosilo, za katerega naj si rojaki vnaprej pri odborikih ali v domu (zvečer) nabavijo nakaznice.

Svoji k svojim! Veliko slovenskih podjetnikov in obrtnikov že dela s SLOGO, a še več bi jih lahko! Pozanimajte se za novo vrsto posojila za obrtnike in trgovce! Obresti, ki jih plačate pri nas, ostanejo „doma“, se razdele med domače ljudi. Pomislite tudi na to, preden iščete posojilo drugod!

KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" Z. O. Z.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure: ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15—19.

Ludvik Puš

(29)

NA DOLGO POT

Meni je bila dana prilika izkoristiti izredno priložnost in se ponuditi za čebelarstva učitelja njegovemu doraščajočemu sinu. Toda v takih okoliščinah je treba pretehtati razne dejavnike, potem šele ukreniti.

Vso zadevo je po mojem načrtu sprožil članek o čebelah, objavljen pod mojim polnim imenom v prihodnji Kroniki. Brali so tudi pri Reparjevih, se spogledali in dognali, da je pisec vendar pri hiši že dobro znan.

„Kadar spet pride, se bo uredilo,“ je zadovoljen odložil list gospodar kakih 14 dni kasneje. In je nestrno pričakoval mojega prihoda, kot mi je pripovedoval njegov sinko, moj novi „učenec.“

Zares čudni so ovinki na poti človeškega življenja. Niti v sanjah ne računam z nečim, kar za ovinkom hipoma zagledaš pred seboj in vidiš, da je realno in ima smisel. Ko sem spet prislomil kolo na steno v veži pri Reparju, me je mati izredno veselo pozdravila:

„Zdaj vas pa res dolgo ni bilo k nam. Odkar je bral vaše pisanje o čebelah v Kroniki, vas naš atej težko pričakuje, ga bom poklical. Zdi se mi, da ni daleč.“

In res je kmalu že bil atej na vratih. Kot bi trenil, je prisedel k mizi, me prijazno pozdravil in začel:

„Po vašem spisu o čebelah in njihovem oskrbovanju sklepam, da se na to reč razumete. Še več, prepričan sem, da ste v tej panogi strokovnjak.“

„Zadnjič sem vam pripovedoval o čebelah pri naši hiši in o našem Toniju, ki je rad pri njih, a nima nikogar, da bi ga poučil in mu pokazal. Niti besedice niste črhnil. Ali bi nikakor ne bili pripravljeni pomagati mu, postati njegov učitelj?“

Njegova beseda je postala mehka, čutil sem, da mu je ta zadeva močno pri srcu. Nisem ga mučil z nepotrebnim besedičenjem, obljubil sem mu, da bom prihajal v Velinjo ves, ne po kakem rednem načrtu, ampak kakor se bo meni zdelo primerno z ozirom na razvoj čebel in glade opravka v panjih. Hotel je še nekaj vedeti o „odškodnini“ za moja pota in trud, pa sem ga potolažil, da se bova o tem z gospodinjo zmenila. Zadovoljno se je nasmehnil in dejal, da je zadeva urejena.

Od tedaj dalje sem bolj redno zahajal v prijazno vas, prislomljeno na zložen parobek, kjer dravska dolina zadene v strmo hribovje. Rad sem se vozil in ljubko mi je gódlilo moje „učiteljsko“ mesto, zakaj učence je bil prijeten dečko, nadarjen in bister, zelo zavzet za čebelarstvo. Kar sem mu pripovedoval pri prejšnjem obisku, mi je na vprašanja pri prihodnjem vse pravilno

in z razumevanjem odgovarjal. Še bolj kot jaz je bil njegovega napredka vesel njegov oče, ki se je tudi pridružil — če je le utegnil — in se udeležil „šole“ ter poslušal, kako njegov nadebudni sinko lepo odgovarja in koliko se je naučil.

Čebelarste članke za Kroniko sem odslej spisoval v zvezi s teoretičnimi in praktičnimi nauki ki sem jih dajal mlademu fantu. Ta mladi fant je bil Reparjev Tone. Ko sem pisal, sem imel njega v mislih, in kar sem obravnaval, je bil v literaren jezik zajet nauk, ki sem mu ga dajal med onimi zanimivimi in prijetnimi urami pri čebelnjaku v Velinji vesi, da bo kdaj pozneje moj mladi prijatelj lahko iz člankov obnovil, kar bi bil morda pozabil, ali bi mi jaz ne bil povedal. Po pravici moram reči, da mi je skoro dveletni čebelarški pouk v Velinji vesi grenkobo moje begunske usode začuda umedel in osladil. Včasih se mi je zdelo, da nisem več begunec, pri hiši so me imeli za domačega, vsi so me radi videli in se trudili, da bi mi ustregli. Mati-gospodinja je skrbela, da od tedaj dalje nisva z ženo bila več v pomanjkanju in mi ni bilo več treba hoditi k nobenemu kmetu ali mlinarju z nahrbtnikom poslušat neslane opazke. Koliko je to bilo vredno, si lahko misli, kdor je skusil sam.

Zopet in zopet je mati izrazila željo, naj bi prišla z menoj enkrat tudi žena, da bi se z njo seznanili. Toda stvar je bila nekoliko zapletena zaradi pomanjkanja prometnih sredstev. Do Kotmare vesi je sicer dnevno dvakrat, zju-

traj in zvečer, vozil iz Celovca in nazaj avtobus, od tam naprej pa ni bilo nikakega rednega vozila.

Z ozirom na to, da se z avtobusom odščipne vendarle več kot polovico poti do Velinje vesi, sva se nekega lepega dne odpeljala zjutraj iz Celovca do Kotmare vesi, od tam naprej pa jo mahnila čez hrib peš. Izkazalo se je, da je bila hoja zelo prijetna in pot ne predolga. Kraji so tam zelo lepi — kakor je na splošno Koroška med najlepšimi alpskimi pokrajinami —; ko se pride na vrh hriba, se odpre pred teboj lep kos dravske doline, pokrite z rodovitnimi polji in nametane z vasmí in vasicami, kakor da bi jih ljubi Bog, noseč jih v veliki culi, zgubljal drugo za drugo. Zadaž se razprostira mogočni greben Karavank, kakor velika, krasna kulisa, da je scenerija pred njo še bolj slikovita, še bolj ljubka. Vse, kar se od tam vidi, je nesporna slovenska zemlja, prepasana s srebrnim pasom reke Drave, bleščeče se v zlatih sončnih žarkih.

O tem sva se samotna popotnika menila, ko sva spešila korak po klanjih navzdol in se kmalu zgubila v gost smrekov gozd, ki ga cesta reže vse do odepa proti najinemu cilju. S hrepenčimi očmi sva motrila Karavanke, kadar koli so se pokazale izza kakega posekova, domotožje je znova zajemalo in se izvil v vzdih: tam zadaž je Ljubljana, tam je pravi dom.

Reparjevi so naju to pot posebno ljubezljivo sprejeli. Minki je bilo ozračje v tej hiši prijetno, in domači so se

veselili njenega obiska. Pripravili so nama celo gostijo in vztrajali, da morava ostati pri njih čez noč. Res sva ostala in se vrnila naslednjega dne popoldne, zgodaj dovolj, da ujameva avtobus proti Celovcu v Kotmari vesi.

V gostilnici, kjer je bila postaja, se je nabralo kar čedno število potnikov. Udarila je ura odhoda, a vozila od nikoder ni bilo. Čakali smo in čakali, da morda vendarle pride in nas je nazadnje ostala le še peščica. Končno smo vsi skupaj obupali in se podali peš na pot. Drugega izhoda ni bilo; birt ni imel ne konja in ne voza, da bi ga pri kakem kmetu dobili, po njegovem mnenju ni bilo upanja.

Žena je pogumno ubrala pot pod noge in junaško hodila ob moji strani. Toda iz lastne utrujenosti sem sklepal, da se z vso dobro voljo junači, a dolgi poti bo zelo težko kos. Sam sem bil bolj cagav kot ona, ki je ves čas trdila, da bo lahko prišla, saj imava dovolj časa. Vendar sem jo vprašal:

„Ali se ne bi raje vrnila?“

Predno je odgovorila, je zatrobil za nama avtomobil. Oba sva se bliskovito ozrla nazaj in zagledala osebni avto, ki se je nama naglo bližal. Žena je bila bolj prisrebna kot jaz.

„Daj mu hitro z roko znamenje, morda se ustavi, kdorkoli je.“

Še nisem bil dobro dvignil roke, ko je bil voz že vstric z nama in je odrdral naprej. Prepozno, me je spreletelo. Saj ni mogoče, da bi se ustavil.

(Bo še)